

El passat 16 de juliol, un grup de joves va aparcar diversos cotxes davant del número 60 del carrer d'Ausiàs March –al sud de l'Eixample Dret de Barcelona– amb la intenció d'ocupar un edifici conegut com a Transformadors, propietat de l'Ajuntament i tancat des del 2008. Es van enfilem a la façana, van entrar per una finestra, van canviar el pany i van fer seu el castell. L'ocupació –la primera que es produeix en un equipament públic des que Barcelona en Comú és al govern– ha sembrat la polèmica al barri de Fort Pienc, no només entre les associacions de veïns sinó també entre el teixit juvenil d'esquerres, que fa dos anys que impulsa una campanya que demana l'obertura d'aquest espai.

L'edifici, de 1925, havia estat un referent de la cultura *punk* durant els anys 80. Va ser la seu del primer concert organitzat pel col·lectiu *okupa* de Barcelona i una d'aquestes actuacions va servir per finançar la primera ocupació urbana de l'Estat espanyol, l'any 1984 en un edifici del barri barceloní de Gràcia. "Era un espai de l'Ajuntament cedit als joves, que l'auto-gestionaven. Intentava ser una resposta a la *Movida* madrilenya, ho van idear Pasqual Maragall i Narcís Serra, però amb el tema del *punk* se'ls va desbordar, se'ls va escapar de les mans". Ho explica un home de mitjana edat que forma part d'un taller d'expressió verbal que ara utilitza l'espai ocupat per realitzar les seves reunions setmanals. Dins l'edifici, obert a tothom, unes fotografies penjades a la paret rememoren moments d'aquests concerts.

El 1994 l'Ajuntament va acabar cedint l'edifici al Consell de Joves de Barcelona. Van estar-hi catorze anys, fins el 2008, quan el govern de Jordi Hereu va decidir tancar-lo per les queixes dels veïns i, sobretot, perquè estava en mal estat. El Pla d'Equipaments Juvenils 2008-2015 deia que Transformadors s'havia de convertir en l'Espai Jove de l'Eixample, però el govern socialista el va mantenir tancat fins al final del seu mandat sense començar cap projecte de reforma. Quan l'any 2011 CiU va arribar al govern municipal, els plans van canviar. Ens ho explica Francina Vila, actual regidora del grup al districte de l'Eixample: "Després d'un llarg procés de treball amb entitats i associacions de veïns del barri, vam consensuar que el millor era fer un equipament intergeneracional on es pogues-

Els Transformadors de l'Eixample

Un col·lectiu anarquista va ocupar aquest estiu un edifici de l'Ajuntament de Barcelona, tancat de feia set anys i reclamat per diferents col·lectius del barri. L'ocupació ha reactivat el debat sobre el futur de l'espai i probablement provocarà el primer desallotjament d'Ada Colau.

Reportatge d'Àstrid Bierge

sin dur a cap moltes activitats diferents destinades a persones de diferents edats i perfils".

El projecte, pressupostat en quasi quatre milions i mig d'euros, obligava a en-

derrocar l'edifici. Reformar-lo, ens diu Vila, sortia massa car, i l'edifici no té valor patrimonial. El projecte dibuixava un edifici de sis plantes més una de subterrània, amb un auditori.

La Charo Martínez ens diu que un dia després de l'okupació va entrar a l'edifici per parlar amb ells. Li van dir burgesa. "A mi, que treballa des dels quinze anys! Vam estar parlant una hora i no va haver-hi manera de fer-los entendre res. Els vaig dir que no entenien el barri perquè no eren d'aquí i un em va respondre que eren de Barcelona, i Barcelona és barri. Així mateix". De moment, ja hi ha hagut més d'una seixantena de denúncies de veïns i Eixample Sostenible va llegir un text de protesta al ple del districte que ha rebut més de quatre-centes signatures.

Centre Social Okupat Autogestionat Transformadors

Han personalitzat els cartells de la façana, pintant CSOA davant del nom de l'edifici i guixant la paraula "Ajuntament" (de Barcelona) per posar-hi "okupes" (de Barcelona). L'escut de la ciutat l'han tapat amb un símbol okupa. A la part baixa de la façana, que han pintat, hi han enganxat uns cartells amb un text de lletres grans que resumeixen l'ideari i la proposta del CSOA. Són llibertaris. "Contra la pols i la desídia de les autoritats" defensen "la construcció de formes horitzontals de vida". Al final del manifest, hi ha l'adreça del seu *wordpress*.

Les portes són sempre obertes. Sempre que hi hagi algú del lloc, algú que tingui clau. I és que no hi són permanentment, no hi viuen. Hi ha una mena de rebedor obert amb fulletons informatius i manifestos. La sala de la planta baixa, la que està més arregladeta, és molt gran. Dins hi havia unes deu persones, dretes, encara no havien començat el que havien vingut a fer. Ningú anava amb un tros de cap rapat, ni amb gossos, ni portava roba tirada. A més, tothom era de mitjana edat excepte un noi morè que devia tenir uns vint anys.

Vaig preguntar per "algú d'aquí" i em va atendre ell. Parlava amb accent mexicà i no entenia el català. "Que fa poc que vas arribar a Catalunya?" No va voler contestar. Tampoc em va voler dir el seu nom. Era un noi jove, fi, educat, un pèl tens. Però va accedir a tenir una conversa amb

mi. Em va demanar dos minuts per encendre el llum a la gent del taller de teatre, que havien d'anar a una sala del pis de dalt.

Cal tenir en compte que el nostre fotògraf, Jordi Play, va anar-hi al dia següent. No hi havia ni una ànima perquè tothom estava a la concentració de Gràcia protestant per l'operació dels Mossos d'Esquadra que, a ordres de l'Audiència Nacional, aquell matí havien escorcollat seus anarquistes i detingut gent per suposades aspiracions terroristes. Un dia després de la macrooperació de pel·lícula que esquitxava les elits catalanes amb els draps de la família Pujol, anaven a exaltar els anarquistes. Els "alliberadors" de Transformadors es proclamen "anarquistes internacionals". Són d'arreu. El gruix del grup, que està al càrrec i va a les assemblees, és d'unes vint persones.

El dia abans, quan jo hi vaig anar, el noi havia vingut a obrir expressament per als dos grups que hi van els dimarts a la tarda. A la sala principal hi ha una zona tipus bar, amb taulell, cuina, marbre i pica. Tot endreçat. S'hi ven cervesa artesanal a un euro i mig i els dimecres es fan sopars mexicans. "Espai lliure de fum", diu un cartell. El noi em confirma que no es pot fumar.

També hi ha un ambient més recollit, amb dos sofàs curts però de llarg recorregut, l'un davant de l'altre, i una taula al mig. Vam seure allà i el noi em va assegurar que hi ha dies que és més ple, amb gent de tot tipus. Als sopars mexicans, per exemple, també vénen nens. Estava especialment interessat a dir-me les activitats que s'hi han fet des de juliol: xerrades, tallers de "fes-ho tu mateix" i de reparació de bicicletes, projeccions de cine, una fira de productes artesanals, etc. I volen fer una biblioteca, un taller de fotografia i un de serigrafia, entre d'altres activitats.

—I la gent gran? En aquest barri n'hi ha molta...

—Nosaltres som joves i volem l'espai per fer les nostres activitats, però el pot utilitzar qui vulgui. En sobra molt.

—Molt bé, i les festes que molesten els veïns?

Àlex Broch i Charo Martínez, que presideixen l'associació Eixample Sostenible, estaven molt emocionats amb el projecte, que havien planejat conjuntament amb altres associacions de veïns i amb el govern de CiU. Ara, estan indignats amb l'ocupació: "Fumen porros i beuen alcohol al carrer. També hi posen cadires. No són del barri, i a més fan festes que molesten els veïns". Veïns de la finca adjacent asseguren que dins del dormitori poden escoltar les lletres de les cançons, i que quan criden la Guàrdia Urbana, no ve. De fet, segons un veí, el dia de l'ocupació van venir uns agents, van parlar "un minut" amb els okupes i van marxar. "Ja no han tornat més, i els hem trucat". També asseguren haver vist com entraven bigues de ferro i treien sacs de runa. "Aquest edifici està en mal estat. A un costat hi ha casa nostra i a l'altre una escola. Com caigui, què?!", ens diu una veïna, molt preocupada. "Nosaltres volem viure tranquils i volem les instal·lacions dignes que siguin per a tothom".

A l'esquerra, el projecte de CiU per a Transformadors implicava l'enderrocament de l'edifici i la construcció d'un espai "intergeneracional".

En la imatge de la dreta, l'interior de l'edifici, buit per la manifestació convocada com a protesta per l'operació dels Mossos d'Esquadra contra seus i persones anarquistes.

→ —No són festes. Hem fet concerts. Un parell. A les deu de la nit ha d'acabar la música i a dos quarts tothom ha de ser fora.

Una veïna m'ho va confirmar, però també em va dir que a les deu els seus fills ja són al llit. I a banda dels concerts, em diu un altre veí, hi ha hagut més nits de xivarri. Segons el noi, ara s'han plantejat no celebrar més concerts fins que no puguin insonoritzar la sala. Pel que fa a l'estat de l'edifici, diu que uns enginyers amics de l'autogestió van venir a estudiar-lo i van dir que no hi havia perill. Me'l va ensenyar tot. A dalt hi ha alguns forats grossos a la paret i algunes sales que no s'utilitzen i que cal netejar i habilitar.

Abans de marxar, vaig parlar uns minuts amb la gent del grup d'expressió verbal —que em van explicar allò del *punk*, el Maragall i la Movidà—. Beuen de llaunes dels paquis i fumen tabac de picadura. Una senyora que té una retirada a la Carbonell de *Plats bruts*, diu:

—Si veiés el Trunyó li fotria una cop de peu al cul!

—El regidor encarregat de les Olimpíades?

—I el regidor de joventut que es va carregar tots els casals de joves!

En acomiadar-me d'ells, vaig saludar amb la mà al noi d'accent mexicà, que estava darrera la barra,

—Estan fumant! —Vaig dir en veu alta.

Ell es va encongir d'espatlles, com volent dir que no hi podia fer res.

—Jo vaig viure el 68! —va dir la senyora llibertària—. Prohibit prohibir!

Okupes contra okupes

Diverses entitats i associacions de joves de Fort Pienc impulsen des de fa dos anys una campanya anomenada Exigim Espais que reclama espais físics de gestió pròpia per a les entitats juvenils del barri. De fet, fa un any dues d'aquestes associacions van ocupar el que ara es coneix com l'espai Rec, un local privat que a vint segons de Transformadors i que acull l'activitat d'altres associacions implicades en la campanya. Una noia de la Bastonera de l'Eixample m'explica que, tot just quan Transformadors va ser ocupat, Exigim Espais estava a punt d'iniciar una sèrie d'activitats per posar èmfasi en la recuperació de l'edifici. No per ocupar-lo —potser passat un temps, com a última mesura— sinó per implicar el barri en la reobertura de l'edifici, amb l'Ajuntament només intervenint al principi.

“Van entrar dijous i nosaltres teníem programat per diumenge la primera de les activitats, una taula rodona sobre l'autogestió veïnal que es deia Recuperem Transformadors. Era un acte públic, vam penjar un cartell a la façana, i per això ens va sorprendre que les persones que van entrar-hi no vinguessin primer a parlar amb nosaltres. Estem organitzats i fa molt de temps que hi treballem”. Van assistir a dues de les seves assemblees i no van poder posar-s'hi d'acord. Segons diu, des del minut zero havien establert una sèrie de marcs, i això, d'entrada, ja no els va agradar. A més, alguns marcs no coincideixen amb els seus. Per exemple, els “allibera-

dors” de la propietat volen que l'edifici sigui gestionat per individus i no per entitats. Tampoc no permetran que s'hi desenvolupi l'activitat de cap formació política, i això inclou Arran Fort Pienc, un dels membres de la campanya Exigim Espais. “Els creuen que Arran són les joventuts de la CUP, però això no és cert, malgrat que vinguin del mateix moviment. A més, per a ells nosaltres som ‘els indepes’, quan de fet Arran és només una de les sis entitats que hi ha darrera la campanya”. En el fons, diu, tot plegat respon a la clàssica batalla entre anarquistes i comunistes.

En un manifest publicat pels okupes i dirigit a Ada Colau, es refereixen amb molta duresa a la CUP: “El que no permetrem sota cap concepte és la intromissió de cap organització amb representació parlamentària que ansii [sic], amparada sota un populisme ridícul i artificial, copar a través de les seves corretges de transmissió totes les infraestructures disponibles per a aconseguir així ser força hegemònica al barri i a la ciutat”. És curiós que, durant el primer ple del districte —celebrat fa poques setmanes—, quan va sortir el tema de Transformadors, una consellera de la CUP va dir que aquell espai havia estat “alliberat”.

En tot cas, la noia d'Exigim Espais diu que les línies vermelles d'ambdós grups no eren reconciliables i per tant no podien compartir el projecte. Això sí, deixa clar que ells no volen ser “una excusa o una moneda de canvi perquè es produeixi un desallotjament”. També explica que les entitats de la campanya mai van formar part del procés participatiu impulsat per CiU —“ni es van posar en contacte amb nosaltres ni nosaltres els vam contactar”— i rebutgen el projecte. No només perquè no contempla l'autogestió, sinó també perquè no consideren que sigui intergeneracional. “Pel que fa als joves, el projecte només preveu un punt d'informació d'aquests que regalen condons i poca cosa més. No permet cap dinamització, només xerrades a molt estirar, no cobreix les necessitats del jovent del barri”.

Els són joves i defensaran els seus in-

JORDI PLAY

teressos, diu, però assegura que això no significa que vulguin l'espai només per a ells ni que pretenguin que estigui fet a la seva mida. “Transformadors ha d'acabar sent allò que el barri vulgui”.

Colau l'alcaldesa

Les obres per dur a terme el projecte de CiU havien de començar el gener del 2015, però es van ajornar i el govern convergent va preveure que finalment es podrien fer aquesta tardor o a principis de l'any que ve. Però, és clar, Barcelona en Comú va arribar al poder i el partit d'Ada Colau té altres plans. Agustí Colom, regidor del partit al districte de l'Eixample, assegura que s'està a punt d'iniciar un procés de participació per poder arribar a un consens –“esperem que a finals d'any”– sobre què ha de ser Transformadors. “De moment, sabem que tant els joves com la gent gran del barri reclamen un espai públic, i per tant volem trobar una fórmula que vagi bé per a tothom. Estem començant a analitzar la situació”.

Francina Vila, de Convergència, denuncia que l'Ajuntament no actués durant les primeres setanta-dues hores, ja que, tractant-se d'un edifici públic, la Guàrdia Urbana hauria pogut desallotjar-lo sense cap ordre judicial. “Miren de guanyar temps per deixar de banda el projecte que hi ha sobre la taula i iniciar un nou procés participatiu”. Colom ho nega i explica per què no es va ordenar el desallotjament: “Ja vam dir en campanya que en aquests casos no utilitzaríem la força sense un diàleg previ. Hem iniciat un

procés amb més garanties per a tothom i hem minimitzat el conflicte”. Concretament, ens explica que es va iniciar un expedient administratiu pel desnonament. Els okupes van fer les seves al·legacions i l'Ajuntament les ha desestimades. Se'ls ha donat un termini per marxar voluntàriament que acaba els propers dies. Si no marxen, assegura Colom, se'ls desallotjarà. En el cas que al·leguin causes especials –per exemple, que l'edifici és el seu domicili–, caldrà primer obtenir una ordre judicial, però sigui com sigui se'ls desallotjarà: “Que ningú dubti que recuperarem aquest edifici municipal per convertir-lo en un espai consensuat”.

El manifest publicat pels okupes i dirigit a l'alcaldesa acaba d'aquesta manera, en negreta: “Nosaltres no marxarem. Seguirem endavant agradi o no. Enfront qualsevol agressió, el CSOA Transformadors respondrà al carrer”. Amb ús de la força o sense, sembla que aviat hi haurà el primer desallotjament d'okupes d'una alcaldessa que va ser okupa i que va lluitar aferrissadament contra els desnonaments. Així ho diran els titulars. I els anarquistes. La polèmica és garantida.

Pel que fa al futur de Transformadors, sembla que les associacions de veïns i les de joves mai no s'han decidit a parlar per planejar un projecte consensuat. Si ho fessin, sí que serien uns bons transformadors. De moment, en tot l'Eixample Dret sud no hi ha cap espai públic per als veïns. Els joves okupen llocs i els avis, ara que encara fa bo, s'asseuen als bancs del passeig de Sant Joan. ●

El Temps

**Nova
maqueta**

**Nous
opinants**

**Nou
format**

**Nou
Temps**

**Ja al teu
quiosc**

Per fer-te
subscriber entra a
www.eltamps.cat
escriu-nos a
[subscripcions@
eltamps.cat](mailto:subscripcions@eltamps.cat)
o telefona al
902131025.

Us atendrem de
9.00 a 14.00 hores